

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/8041,BUDZYN-wies-gminna-w-powiecie-chodzieskim.html>
14.04.2024, 06:02

BUDZYŃ (wieś gminna w powiecie chodzieskim)

1. Przed nowym budynkiem Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich (ul. Rogozińska 52) 11 XI 2008 r. odsłonięto pomnik poświęcony *bohaterskim powstańcom*, ufundowany przez społeczność gminy. Ma on formę bloku kamiennego, na którego przedniej części wykuto podobiznę krzyża powstańczego i okolicznościowy napis. Otoczenie pomnika i dojście do niego wybrukowano kostkami granitowymi.

2. Przed Domem Kultury (ul. Władysława Łokietka 31) wznosi się odsłonięty 15 X 1986 r. pomnik w formie słupa o przekroju kwadratowym, zwieńczonego srebrzystym stylizowanym orłem. Po bokach słupa umieszczono płaskorzeźby czterech żołnierzy, m.in. powstańca wielkopolskiego. Na trapezowatym niskim cokole znajduje się napis w *hołdzie walczącym o wolność ziemi budzyńskiej*.

3. Na wzgórzu wydmy Okręglik, po

wschodniej stronie przecinającej go ul. Chodzieskiej, znajduje się pomnik z 1969 r. upamiętniający miejsce zdobycia 7 II 1919 r. niemieckiego samochodu pancernego. Ma formę głazu z metalową tablicą, ustawionego pionowo na cokole z kostek kamiennych. Obok umieszczono tarczę z krzyżem powstańczym na metalowych rurkach, zwieńczonych białoczerwoną flagą.

4. Naprzeciwko tego pomnika stoi figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z ok. 1910 r., z herbem Budzynia na cokole, zniszczona przez hitlerowców i zrekonstruowana 27 VI 1982 r. U jej stóp złożono *ziemię uświęconą krwią poległych i pomordowanych* w latach 1918-19 i 1939-45.

5. Na lewo od figury widnieje położona pochyło na cokole z kostek granitowych tablica wykonana w 1989 r. z polerowanego granitu, upamiętniająca szeregowca Michała Rajewicza (1899-1919) z Łęgowa k. Wągrowca. Poległ on 7 I na Rynku w Chodzieży i był pierwszą ofiarą powstania wielkopolskiego w powiecie chodzieskim.

6. Na prawo od figury leży pochyło czarna kamienna tablica upamiętniająca podporucznika Leona Napiecka (1899-1975), dowódcę obrony Budzynia, który 7 II 1919 r. pod tą figurą dziękował Matce Boskiej za odniesione zwycięstwo.

7. Po wschodniej stronie kościoła parafialnego pochowani są trzej powstańcy z Budzynia, którzy stracili życie 2 II 1919 r. w potyczce pod Radwankami: kapral Franciszek Jackowski oraz szeregowcy Leon Jęczyk (w *LS* Jenczyk) i Józef

Urbański (według *LS* polegli 3 II, 5 VII i 4 II 1919 r.). Jednakowe mogiły mają wysokie obramowania betonowe i drewniane krzyże z białymi emaliowanymi tabliczkami informacyjnymi.

8. Na cmentarzu parafialnym przy ul. Cichej, po prawej stronie głównej alejki, pochowano powstańców wielkopolskich poległych w 1919 r. w walkach na froncie północnym (w powiatach chodzieskim i wągrowieckim) oraz w Poznaniu. Wydłużony grób zbiorowy otoczony jest ogrodzeniem łańcuchowym na betonowych słupkach. Na betonowym nagrobku, zwieńczonym niewielkim krzyżem, widnieją marmurowe tablice z napisem: *Cześć bohaterom Powstania Wielkopolskiego* oraz nazwiskami 12 spoczywających tu powstańców (czterech z nich poległo 30 VI w starciu pod Konarami k. Gołańczy). Z prawej strony 11 XI 1999 r. dodano jeszcze jedną tablicę, poświęconą *obrońcom wolności i niepodległości* z lat 1918-20. Na tym cmentarzu pochowano również innych uczestników powstania.

1

2

3

4

5

6

7

8